

Värmdö kommun

Beslut för grundsärskola

---

efter prioriterad tillsyn i Kullsvedskolan
belägen i Värmdö kommun

Tillsyn i Kullsvedskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Värmdö kommun under hösten 2015. Kullsvedskolan besöktes av Skolinspektionen den 26 augusti 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Det finns ingen nationell statistik för grundsärskolan. Antalet elever eller vårdnadshavare som begärt betyg understiger 10 på skolan varför resultatet inte redovisas här. Rektorn uppger att eleverna generellt har en god måluppfyllelse.

Trygghet och studiero

I grundsärskolan genomför Skolinspektionen endast en vårdnadshavarenkät. Totalt antal svarande var 15 vårdnadshavare våren 2015. Frågor om trygghet och studiero fick indexvärden på 8,4 respektive 7,5 på en 10-gradig skala där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Resultaten är i stort sett lika med värdena för samtliga medverkande grundsärskolor. I Värmdös egen kundenkät 2015 svarar 100 procent av de svarande föräldrarna att det stämmer mycket bra eller ganska bra att deras barn är tryggt i skolan. Vad gäller studiero är det 52 procent av föräldrarna som tycker att det stämmer bra att deras barn kan arbetat utan att bli störda på lektionerna. 19 procent tycker att påståendet stämmer ganska dåligt eller dåligt.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-12-14
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande. Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Kullsvedsskolan bedöms uppfylla i stort sett samtliga krav inom de bedömningsområden som Skolinspektionen granskat. I tillsynen framkom dock att psykologen inte deltar i det förebyggande elevhälsoarbetet på skolan. Tillsynen visar också att den studie- och yrkesorienterande verksamheten främst tillgodoser de äldre elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. För de yngre eleverna fanns det inte vid tillsynstillfället en plan för hur deras behov av studie- och yrkesvägledning skulle tillgodoses.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Värmdö kommun att senast den 14 december 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Värmdö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Se till att psykologen används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja eleverna utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

För eleverna, ibland annat grundsärskolan, ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska

insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 277-278) följer att elevhälsan ska bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Här anges också att elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Arbete med elevhälsa förutsätter vidare en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper samt att det finns kompetens att tillgå för detta arbete. Det är också angeläget att samverkan sker med övrig hälso- och sjukvård samt med socialtjänsten. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som t.ex. arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning m.m. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor.

Av intervjuer med rektorn, elevhälsans representanter och lärare framgår att skolan har tillgång till psykolog genom att denna tjänst köps in vid behov. Det är en och samma person som anlitas varje gång. Enligt elevhälsans representanter är det ca fyra gånger per år som detta blir aktuellt. Enligt rektorn och elevhälsorepresentanterna anlitas psykologen endast för att genomföra utredningar av enskilda elever. Psykologen deltar inte på annat sätt i elevhälsans arbete på skolan. Om det skulle uppstå behov av att rådfråga psykologen i någon fråga kan man också kontakta hen enligt elevhälsorepresentanterna. Detta görs dock inte i någon större utsträckning.

Elevhälsan på skolan består i övrigt av skolsköterska, kurator, logoped och specialpedagog. Skolläkare finns centralt i kommunen och genomför läkarbesök enligt fastlagt basprogram. De kompetenser inom elevhälsan som kontinuerligt befinner sig på skolan, dvs. skolsköterskan, skolläkaren, kuratorn, och specialpedagogen genomför ett generellt förebyggande arbete som exempelvis vaccinationer och hälsosamtal samt samtal med eleverna om gränssättning och sex- och samlevnad. Specialpedagogen handleder även lärare för att hitta olika pedagogiska lösningar i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan på Kullsvdsskolan arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Dock deltar inte psykologen i det förebyggande elevhälsoarbetet på skolan. Elevhälsoarbetet förutsätter också en hög grad av samverkan mellan elevhälsans olika kompetenser och övrig personal, vilket försvåras av att psykologen endast inkallas vid en enskild elevs behov av utredning. I arbetet med utredningar av en enskild elev ingår inte de generella förebyggande insatser som eleverna kan ha behov av för att stödja deras utveckling mot utbildningens mål. Skolinspektionen bedömer därför att Kullsvdsskolan inte uppfyller författningskraven vad gäller psykologens förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Kullsvdsskolas verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Värmdö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Värmdö kommun en anmärkning. Värmdö kommun ska senast den 14 december 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Värmdö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Se till att den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser samtliga elevers behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Enligt läroplanen för grundsärskolan har rektorn ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterade verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. Vidare framgår av läroplanen att studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför fortsatt utbildning och yrkesinriktning och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning. Studie- och yrkesvägledaren ska också vara ett stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Rektorn uppger att det på skolan finns en person som är ansvarig för den studie- och yrkesorienterade verksamheten. Denna person är enligt rektorn inte utbildad för studie- och yrkesvägledning. Verksamheten har främst riktat sig till eleverna i årkurserna 8 och 9. I årskurs 8 får eleverna information om en kortare praktik. I årskurs 9 får eleverna hjälp att välja gymnasiesärskola. Rektorn uppger att hon är medveten om att skolan inte tillgodoser övriga elevers behov av studie- och yrkesvägledning. Rektorn håller däremot på att ta fram en plan för hur verksamheten ska bedrivas, så att den täcker samtliga elevers behov. I arbetet med planen har rektorn och ansvarig för studie- och

yrkesvägledning tagit del av Skolverkets allmänna råd och ska utarbeta en plan efter dem. Rektorns uppgifter bekräftats av ansvarig för studie- och yrkesvägledning.

I intervju med lärare framkommer att de till viss del informerar eleverna om vilka möjligheter det finns för framtida yrkesliv och studier. Som exempel nämner lärarna besök på olika arbetsplatser.

Skolinspektionen bedömer att den studie- och yrkesorienterade verksamheten vid Kullsvedsskolan inte omfattar alla elever. Enligt skolans egna uppgifter är det endast de äldre eleverna som får studie- och yrkesvägledning. Det arbete som lärarna gör i undervisningen är i sig inte tillräckligt för att ge eleverna användbar information om utbildningsutbud och valmöjligheter.

Skolinspektionen vill i sammanhanget understryka att arbetet med studie- och yrkesvägledning särskilt ska uppmärksamma valmöjligheter för elever med funktionsnedsättning.

Motivering till anmärkning som ingripande

Mot bakgrund av att det på skolan finns viss studie- och yrkesorienterad verksamhet och att rektorn redan innan tillsynen påbörjat ett arbete för att utveckla den studie- och yrkesorienterade verksamheten, bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och stannar vid en anmärkning.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att

lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inlärn timer och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

Beslut

2015-09-21
11 (13)

Dnr 43 - 2015:4066

På Skolinspektionens vägnar

Maria Caryll
Beslutsfattare

Sara Rising
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Kullsvedskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvartagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Kullsvedskolan

Kullsvedsskolan är en grund- och grundsärskola i Värmdö kommun. Grundsärskoleverksamheten har för närvarande 36 elever och omfattar årkurserna 1-9. 23 av eleverna läser ämnesområden enligt inriktningen träningsskolan och 13 elever läser ämnen. I skolan finns också särskilda undervisningsgrupper för elever med tal- och språkstörning samt diagnoser inom autismspektrat.

Tillsynen har endast omfattat grundsärskolan.